

УДК 721

ІНКЛЮЗИВНІСТЬ ЗЗОВНІ ТА ВСЕРЕДИНІ: ЯКІ ЗАПИТИ СТАВИТЬ ВІЙНА СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ АРХІТЕКТУРИ

Малевиц М. А.¹ студ.; Мерилова І. О.², к. арх., доц.
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
malevichma1609@gmail.com; merylova.iryana@pdaba.edu.ua

Постановка проблеми. Багато міст та будівель в Україні не призначені для зручного користування людьми з обмеженими фізичними можливостями. Недостатня кількість пандусів, відсутність підйомних платформ, вузькі двері та коридори у будівлях, відсутність аудіо та візуальної сигналізації для людей з вадами слуху або зору – усі ці проблеми ускладнюють життя людей з обмеженими можливостями та обмежують їхню активність у громадському просторі.

Під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну потреба в доступності зростає через розширення групи людей з інклюзивністю. Це вимагає негайного впровадження заходів зі створення більш доступного середовища для всіх громадян, щоб забезпечити рівні можливості та інклюзивний простір для усіх. Такі зміни не лише поліпшують якість життя людей з обмеженими можливостями, а й сприятимуть будівництву більш толерантного та співчутливого суспільства.

Метою дослідження є визначення проблем у плануванні та відновленні інфраструктури, у використанні просторів безпеки та протиаварійних заходів та у створення адаптованих, інклюзивних житлових умов для вразливих груп населення України, зокрема людей з обмеженими можливостями, таких як ветерани війни, люди з інвалідністю та сім'ї з дітьми.

Результати дослідження. Російсько-українська війна ставить перед сучасною українською архітектурою ряд важливих викликів і запитів з питань інклюзивності:

- **Безпека та захист:** загроза військових дій і терористичних актів покладає великий акцент на безпеку та захист будівель та громадських просторів.

- **Адаптовані житлові умови:** житлові приміщення повинні мати універсальний дизайн, який враховує потреби всіх мешканців, включаючи людей з інвалідністю, літніх людей, дітей та вагітних жінок. Це може включати широкі двері та коридори, низькі пороги, регульовані меблі та устаткування, а також безбар'єрний доступ до всіх приміщень, наявність пандусів, підйомних платформ або ліфтів для осіб з обмеженою рухливістю [1–8].

- **Відновлення міст та населених пунктів:** після війни виникає потреба відновити руйнування та забезпечити доступ до міст та населених пунктів для всіх груп населення.

- **Соціальна інтеграція:** важливим аспектом є створення спільних просторів, які сприяють взаємодії та інтеграції різних соціокультурних груп. Це може включати створення громадських просторів для зустрічей та спілкування, парків та скверів з різноманітними розважальними можливостями, а також спортивних майданчиків та ігрових зон, які придатні для всіх [5–7].

- **Психосоціальне благополуччя:** війна може призвести до травм та стресу для населення. Інклюзивна архітектура може сприяти психологічному та соціальному благополуччю, створюючи сприятливі, безпечні та доступні громадські простори для відпочинку, рекреації та взаємодії [9].

- **Інтеграція переміщених осіб:** внаслідок війни в Україні виникає проблема переміщення населення, яке потребує нового житла та інфраструктури.

Висновки. В аналізі інклюзивної архітектури в контексті російсько-української війни виявлено, що інклюзивна архітектура відіграє важливу роль у забезпеченні доступності, безпеки та соціальної інтеграції вразливих груп населення, допомагаючи їм почуватися важливими членами суспільства та активно брати участь у громадському житті.

Шляхом створення безбар'єрного, універсального середовища та соціальних просторів, а також за допомогою використання сталого будівництва та збереження ресурсів, інклюзивна архітектура сприяє зміцненню соціального капіталу та створює сприятливі умови для розвитку спільноти. Враховуючи ці аспекти, можна зробити висновок, що інклюзивна архітектура виступає ключовим інструментом у побудові стійкого та відкритого суспільства, особливо в умовах конфлікту та кризи.

Список використаних джерел

1. Доступне середовище. SIDAA. Social Impact Design and Architecture. 2021. URL: <https://mmg.sidaa.org/>
2. Концепція політики щодо ветеранів та їхніх сімей: експертні рекомендації до формування оновленої державної політики щодо ветеранів та їхніх сімей. Veteran Hub, Принцип, Юридична сотня, Простір можливостей, VETERANKA, 2023. URL: <https://cutt.ly/jw7bKQl8>
3. Альбом безбар'єрних рішень. Big City Lab, громадський центр «Безбар'єрність», «Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH», 2021–2022. URL: <https://cutt.ly/Gw7bGmHp>
4. ДБН В 2.2-40:2018. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. 12 с. 2018. URL: <https://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/03/DBN-V2240-2018.pdf>
5. City of Toronto, Urban Design Guidelines. Pet friendly design guidelines and best practices for new multi-unit buildings, Consultant Team – Dialog: Ran Chen, Aviva Pelt, Kames Parakh, Lorna Day, 2019. URL: <https://cutt.ly/zw7bLgNf>
6. Guide to the ADA Accessibility Standards. Where Ramps and Curb Ramps are Required. ADA Accessibility Standards, accessed December 15, 2021. URL: <https://www.access-board.gov/ada/guides/chapter-4-ramps-and-curb-ramps/#landings>
7. Пропозиції щодо проекту Національної стратегії створення безбар'єрного простору в Україні. Громадське обговорення, проведене Кабінетом Міністрів України, 3 березня 2021 р. URL: <https://cutt.ly/Qw7bHrFj>
8. Building and Construction Authority of Singapore, Universal Design Guide for Public Places, 2016. URL: <https://cutt.ly/Cw7bLpZC>
9. National Disability Authority and Centre for Excellence in Universal Design, Universal Design Guidelines for Homes in Ireland. Chapter 2. Entering and Moving Around, 2015. URL: <https://cutt.ly/Dw7n9WsM>